

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 294. — ŠTEV. 294.

NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 15, 1932. — ČETRTEK, 15. DECEMBRA 1932

VOLUME XL. — LETNIK XL.

V WASHINGTONU VLADA VELIKO OGORČENJE

**ČE BI AMERIKA NE BILA
DALA FRANCII DENARJA, BI
DANES NE BILO VEČ FRANCIIJE**

Pošteni plačniki bodo imeli pri prihodnjih pogajanjih veliko prednost. — Tudi Poljska ne bo plačala. — Zavlačevanje je neodpustljivo in je znamenje velike nehvaležnosti. — Nekateri so že začeli govoriti o gospodarskem bojkotu. — Francija izolirana od civiliziranega sveta.

WASHINGTON, D. C., 14. decembra. — Med kongresniki, ne oziraje se na stranko, je nastalo veliko ogorčenje, ker je Francija precej jasno namignila, da ne bo plačala deleža vojnega dolga, ki zapade jutri opoldne. Vladni krogi bodo počakali do jutrišnjega dne, nakar bodo storili potrebne korake.

Po hodnikih poslanske zbornice in senata je bilo slišati izraze: — To je nesramno, to je neodpustljivo! To je višek nehvaležnosti.

Ko se je prvo razburjenje nekoliko poglelo, so že začeli razpravljati v kongresnih krogih o odredbah, kako bi prisilili Francijo k plačilu.

Ker vojaške odredbe ne pridejo v poštev, bodo najbrž uveljavljene carinske odredbe, ki bodo škodovala francoski trgovini.

Jutri bodo plačale: Anglija, Italija, Čehoslovaška in Latvija. Poljska, Belgija in Francija najbrž ne bodo plačale.

Iz precej zanesljivega vira se je izvedelo, da bodo one države, ki bodo zadostile svojim obveznostim, deležne vseh prednosti, ko se bo načelo vprašanje revizije vojnih dolgov.

Demokratski senator McKellar iz Tennessee je rekel: — V tem slučaju gre za akt največje nehvaležnosti, kar jih pomni svetovna zgodovina.

Predsednik zborničnega odbora za zunanje zadeve, Reynolds, je izjavil: —

— Francija nima niti najmanjšega vzroka odlašati s plačilom.

Po mnenju senatorja Bingham, pozabljajo Francozi, da bi bilo zanje pogubonosno, če bi ne plačali.

— Drugega nam ne preostaja kot čakati, — je izjavil poslanec Stevenson. — To je edino, kar moremo storiti. Če bodo prišli k nam še enkrat po denar, jim bomo rekli, da so slabi plačniki. Svetovali jim bomo, naj prosijo Poljake na posodo.

Značilna je tudi izjava senatorja Watsona, republikanskega voditelja v senatu: — Stališča, ki ga je zavzela Francija, ni mogoče opravičiti. Če bi ne bilo ameriških vojakov in ameriškega denarja, bi danes ne bilo nobene Francije več.

Po zatrdilu poslanca Schaferja iz Wisconsin, so Združene države rešile Francijo pred poginom. — Francija ima dovolj denarja za vzdrževanje ogromne armade. Dvajset milijonov, ki bi jih morala jutri plačati, predstavlja komaj tri odstotke vsote, ki jo izda vsako leto za oboroževanje.

Po zatrdilu nekaterih bo ves civilizirani svet začel bojkotirati Francijo.

PARIZ, Francija, 14. decembra. — V kolikor pridejo v poštev pogajanja glede plačanja vojnega dolga Združenim državam, je danes Francija brez vlade.

Ministrski predsednik Herriot, ki mu je zbornica izrekla nezaupnico, ker je predlagal, naj se plača Ameriki dolžno vsoto, je sporočil washingtonski vladi, da opravlja le tekoče vladne posle in da bo prepustil bodočemu kabinetu zadevo vojnih dolgov.

Najvažnejši problem za Francijo je, dobiti Herriotu primerne naslednika.

Nekateri domnevajo, da bo Herriot ponovno dobil naročilo, naj sestavi novo vladno nekateri pa omenjajo tudi ime bivšega ministrskega predsednika Josepha Caillauxa.

Predsednik francoske republike Lebrun se je skoro ves dan posvetoval s političnimi voditelji vseh strank.

Predloga za davek na dobro pivo

BORAH ZA PRIZNANJE SOVJ. RUSIJE

Senator Borah se poteguje za priznanje Rusije. Združene države bi imele velik dobiček.

Washington, D. C., 14. dec. — Predsednik senatskega odbora za zunanje zadeve, senator William Borah, je v svojem razgovoru s časnikarskimi poročevalci rekel, da je potrebno, da Združene države priznajo Rusijo, ker bi s tem bilo mnogo pomagano današnji depresiji.

— Obnoveitev diplomatskih odnosov s Sovjetsko Rusijo, — je rekel Borah, — vključuje mnogo zelo važnih zadev.

— Prvič bi bilo zelo velikega pomena glede svetovnega mira in razorožitve, za kar se poteguje naša vlada in celi narod.

— Drugič bi s tem bila povzdignjena trgovina in bi bil izboljšen gospodarski položaj.

— Rusija je največje, še nerazvito tržišče za naše blago. Druge države se okoriščejuje s tem, da izboljšujejo svoje trgovske zveze z Rusijo. Vedno slišimo, da ima ta ali ona država kak spor z drugo državo; nazadnje pa vedno izvedemo, da sta te dve državi končno sklenili trgovsko pogodbo.

PERZIJA KLJUBUJE ANGLIJI

Ne ugodí angleškemu ultimatumu. — Ostane pri preklicu pogodbe glede pridelovanju petroleja.

Teheran, Perzija, 14. decembra. — Perzijska vlada je zavrnila angleško zahtevo, da se drži pogodbe za pridelovanje petroleja z angleško družbo.

Perzija je v svoji spomenici, ki je bila vročena angleškemu poslaniku, protestirala proti nameri Anglije, da bi bila zadeva izročena mednarodnemu razsodišču v Haag, ker to razsodišče ne more odločevati v sporu med vlado in trgovskim podjetjem.

Perzija odklanja vsako odgovornost za kako škodo Anglo-Persian družbe, ker se vlada ni nikdar vmešavala v delovanje družbe, ni nikdar posredovala v kakih sporih in tudi družbi ne povzroča nikakih stitnosti.

Perzijski odgovor na angleški ultimatum vsebuje naslednje točke:

1. Družba tekom svetovne vojne ni plačala perzijski vladi do-

ODLOČNOST ŽUPANA ČERMAKA

Župan Čermak je naročil policistom, da morajo očistiti mesto zločincev. Morajo iti v ječo ali v mrtvašnico.

Chicago, Ill., 14. decembra. — "Pošljite zločince v ječo ali pa v mrtvašnico!"

To povelje je dal chicški župan Anton J. Čermak policiji. Ker je bilo kmalu nato, ko je župan ukazal policiji, da vjame ali pa prežene zločince iz mesta, ustreljenih sedem oseb, med njimi en policist, je poklical vse policijske višje častnike in jim je naročil:

— Čas je že, da tudi policisti pričnejo streljati. Povedal sem policijskim kapitanom, da v mestu ni niti enega speakeasyja in nobene igralnice, da policija za nje ne bi vedela. Toda, da je bilo dokazano, kar sem rekel, je bilo treba, da je bil ustreljen policist.

Na županovo zahtevo so policisti poizvedovali po raznih hišah in iskali prostore, v katerih se zbirajo zločinci. Prvo noč so pripeljali na policijo 13 oseb.

Prvi prostor, katerega je policija preiskala, je bil glavni stan Caponejevega sindikata, ki še vedno oskrbuje Chicago s pivom in žganjem, četudi se Capone nahaja v Atlanta, Ga.

Policija je javno pozvala lastnike speakeyjev, da naj zaprosijo svoje prostore in lastniki so se večinoma ravnali po tej odredbi.

ločenih pristojbin dasi je to perzijska vlada večkrat zahtevala.

2. Družba ni hotela plačati dohodninskega davka.

3. Lahkomisljeno trošenje družbe po drugih krajih sveta je zelo škodovalo perzijski petrolejski industriji.

4. Cena petroleja v Perziji je previsoka.

5. Družba ni pridelovala dovolj petroleja v Perziji, medtem ko se je mnogo bolj brigala za pridelovanje petroleja v drugih deželah.

6. Družba to poletje ni hotela poslati svojega zastopnika na sejo o vladnim zastopniki, kjer naj bi se razpravljalo o novi pogodbi.

Perzijska vlada obžaluje, da ji ni mogoče pričeti s pogajanjem za novo pogodbo, ker je angleška vlada tako odločno nastopila. Perzijska vlada pravi, da je bil preklic pogodbe opravičen, ker je bila pogodba sklenjena pod pritiskom angleške vlade in ker Anglo-Persian družba ni dovolila, da bi perzijska vlada nadzorovala družbine knjige.

Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da bo nova vlada, razen z ozirom na zadevo vojnih dolgov, nasledovala isto politiko kakor sedanja.

Herriotovi prijatelji pravijo, da ne bo prevzel novega imenovanja. Herriot je namreč rekel pred krizo, da ne bo prevzel mesta ministrskega predsednika in nobenega mesta v ministrstvu, če bo njegova vlada strmoglavljena.

Lebrun se je posvetoval tudi z voditeljem demokratske levice, Martinom, ki je vodil v zbornici opozicijo ter povzročil Herriotov padec.

JAPONCI SO VZNEMIRJENI

Sovjetsko-kitajski sporazum je prekrizal načrte. Japonci pravijo, da jih je Rusija ogoljufala.

Tokio, Japonska, 14. decembra. — Naznanilo obnoveitev diplomatskih odnosov med Rusijo in Japonsko je japonsko javnost zadelo kot strela in je povzročilo posebno v Tokio veliko senzacijo.

Japonci pravijo, da jih je Rusija vodila za nos, kajti javnost je bila mnenja, da bosta Rusija in Japonska v kratkem sklenili prijateljsko in nenapadno pogodbo. Javno se priznava, da se je japonsko prijateljstvo do Rusije znatno ohladilo, kar bo mogoče imelo še zelo resne posledice.

Japonska vlada je brzojavila svojemu zastopniku v Ženevi, Yōsuke Matsuoka, da naj odločno nasprotuje udeležbi Združenih držav in Rusije v komisiji, ki ima namen doseči sporazum med Kitajsko in Japonsko glede Mandžurije. Japonska priznava samo komisijo, ki je sestavljena samo iz Liginih delegatov.

Japonski zunanji minister baron Uchida je rekel, da pomeni obnoveitev diplomatskih zvez med Rusijo in Kitajsko večjo važnost kot pa zadeva Mančukuo države.

Ako združimo dve razburkani sili na Daljnem vzhodu — ruski komunizem in kitajsko zmešnjavo — je to nevarnost za mir ne samo na Orijentu, temveč za celi svet.

Rusija se je do sedaj zadržala nevtralnno v kitajsko-japonskem sporu zdaj pa se je popolnoma pridružila Kitajski. Kot pravi nek zastopnik zunanjeja ministra, bo sedaj imela Japonska prosto roko, da bo bolj odločno nastopila proti Rusiji.

Po japonskem mnenju Rusija ne bo priznala Mančukua, ker bi to bilo proti volji Kitajske.

Ravno tako izjavlja kitajsko zunanje ministertvo, da je nenapadna pogodba, katero je Rusija že več mesecev skušala skleniti z Japonsko, izven vsakega vprašanja. To pogodbo je hotela Japonska izrabiti proti Rusiji za priznanje Mančukua.

Japonska vlada je zelo užaljena vsled tega, ker se je šele sedaj izvedelo, da sta se Rusija in Kitajsko tajno pogajali štiri mesece, ne da bi o tem vedela širša javnost.

Japonska jeza pa je bolj obrnjena proti Rusiji, s katero je hotela biti v prijateljskih zvezah, kot pa proti Kitajski. Kitajsko je zaželela prijateljstvo Rusije, ker se Liga narodov ni za njo potegnila v sporu z Japonsko zaradi Mandžurije.

Japonski vojaški krogi pravijo, da zблиžanje med Rusijo in Kitajsko za sedaj ne pomeni mnogo, da pa se bo na Kitajskem pričelo močno gibanje proti nankinški vladi pod vodstvom sovjetske Rusije.

Moskva, Rusija, 14. decembra. — Sovjetsko časopisje označuje obnoveitev rusko-kitajskih diplomatskih odnosov kot dobro znamenje.

V bližnji bodočnosti je pričakovati, da bo Rusija tudi s Kitajsko sklenila nenapadno pogodbo.

DRŽAVNI ZAKLADNIČAR JE ZA DAVEK NA PRODAJO

WASHINGTON, D. C., 14. decembra. — Dasi administracija ni hotela oficijelno pojasniti svoje ga stališča napram dobremu pivu in dasi je predlagal državni zakladničar Mills kot sredstvo za uravnoteženje proračuna davek na prodajo, je zbornični komitej za pota in sredstva, začel sestavljati predlogo, koje namen je omiliti Volsteadovo postavo.

Mills je skušal dokazati, da davek na pivo nikakor ne bi zadostoval za uravnoteženje proračuna. Rekel je, da bi prinesel tak davek na leto komaj stopetindvajset milijonov dolarjev, dočim so drugi dokazovali, da bi znašal davek nad dvesto milijonov dolarjev.

Po Millsovem mnenju je edino sredstvo splošen davek na prodajo.

Ko je vprašal demokratski voditelj Rainey Millsa, če bo predsednik Hoover podpisal postavo, ki bi dovoljevala dobro pivo, je odvrnil:

— Gospod Rainey, saj vendar veste, da nima nihče pravice govoriti v predsednikovem imenu.

Na vprašanje, če je Mills za pivo, je odvrnil slednji, da ni zato tukaj, da bi pojasnjeval nazore predsednika ali administracije in tudi noče pojasniti svojih lastnih nazorov.

Odgovor je le na vprašanje, če bi davek na pivo zamogel pokriti primanjkljaj. Po njegovem mnenju je mogoče doseči to edino z davkom na prodajo.

V zvezni blagajni bo nad tristo milijonov dolarjev primanjkljaja. Ako bi bilo na vsak izdelek dva in četrt odstotka davka, bi imela zvezna zakladnica 355 milijonov dolarjev dohodkov.

BOLIVIJCI ZMAGUJEJO

La Paz, Bolivija, 13. decembra. — Vlada je naznanila novo zmago nad Paragvajci. V prvem čisto kavalerijskem spopadu je bolivijska kavalerija premagala pet skadronov paragvajske kavalerije. Paragvajci so izgubili 64 vojakov. Bolivijci pa imeli 18 mrtvih. Vlada poroča, da se še vedno bijejo vroči boji ob trdnjavi Saavedra; Paragvajci pa so bili prisiljeni umakniti se v drugo vrsto svojih zakopov.

Bolivija dolži Paragvajce, da so streljali na sanitske oddelke, ki so nosili ranjence in da sta bili dve bolniški strežnice ranjeni.

bo, kakoršno je že sklenila z mnogimi drugimi državami.

Že poleti je kitajska komisija predlagala ruskemu nadomestnemu zunanjemu komisarju Karahanu, da se rešijo vse sporne točke med Rusijo in Kitajsko in sklene nenapadna pogodba. Dokler ni bila v Ženevi razglášena pogodba med Rusijo in Kitajsko, niti ruska javnost ni vedela, kaj namerava sovjetska vlada.

Vsled prijateljskih odnosov Rusije s Kitajsko sovjetska vlada ne bo izpremenila svojega stališča do Japonske.

NAPETOST MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

Italijanski dijaki so demonstirali pred jugoslovanskim poslaništvom. — Mussolini jih je pomiril.

Rim, Italija, 14. decembra. — Po glavnih mestih Rima so italijanski dijaki vprizorili sovražno demonstracijo proti Jugoslaviji.

Ko so karabinerji preganili dijake izpred jugoslovanskega poslaništva, so se zbrali na Piazza Venezia ter so priredili ovacije Mussoliniju, ki se je prikazal na balkonu ter jim rekel, da cenijo njihovo mišljenje, toda jih je pozval, da ostanejo mirni, rekoč: — Bodite mirni in imejte zaupanje v mene.

Že več dni stoji vojaška straža pred jugoslovanskim poslaništvom v palači Borghese sredi mesta in dijaki ne morejo do poslaništva, vendar pa v veliki meri ovirajo promet po ulicah.

Dijaki so pričeli z demonstracijami vsled poročil v nekaterih listih, da so Jugoslovani v dalmatinskih mestih demonstrirali proti Italijanom.

Rim, Italija, 14. decembra. — Fašistovske oblasti so ukazale dijakom da prenehajo z demonstracijami pred senatno palačo, kjer je senat sklepal o zahtevi na vlado, da kaj ukrene zaradi "jugoslovanskega nasilja proti živim in mrtvim Italijanom v Jugoslaviji".

Več tisoč karabinerjev je strajol jugoslovansko poslaništvo v Rimu in Vatikanu. Veliko število drugega vojaštva pa je bilo skritega v bližini.

Četudi dijaki niso kazali svoje ga nasprotja proti Franciji, vendar je bilo zastraženo tudi francosko poslaništvo.

Razburjenje med dijaki se je pričelo, ko so dijaki iz časopisov izvedeli, da so Jugoslovani v Trogiru, blizu Splita, dinamitirali pred neko palačo beneškega leva.

Senatorji so zahtevali od vlade, da jim naznani, kaj misli napraviti v zvezi z uničenjem italijanskih spomenikov v sosednji državi.

Dijaki so zahtevali, da Italija prekrine diplomatske odnose z Jugoslavijo.

V ZNAMENJU ČASA

Louisville, Ky., 14. decembra. — Sv. Miklavž je v neki trgovini prijel nekega dečka za brado in ga vprašal, kaj hoče imeti. Deček pa mu pravi: — Daj eno steklenico žganja za očeta.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja za Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Na pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Na četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvanjski model in premlinov.

Dopisi brez podpisanih imen ne bodo objavljeni. Denar naj se blagovito pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejane bivalne naznani, da hitreje najdemo naslednika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3373

ZMAGA JAPONSKE

Vse kaže, da Japonska ni zmigala samo v svojem boju s Kitajsko, pač pa tudi v sporu, ki ga je imela z Ligo narodov.

Male države so bile sicer zato, da se da Japonski pošten ukor.

Zahtevali so, naj se posluži Liga vseh sredstev, ki so ji na razpolago, da pripravi japonsko vlado k pokorščini, ker ni uvaževala obstoječih pogodb ter se je z orožjem polastila Mandžurije.

Za ta predlog pa male države niso mogle pridobiti velič, ki so zastopane v svetu Lige narodov.

Sprva je bilo res slišati pretnje in grožnje, polagoma je pa vse utihnilo.

Velesile namreč nočejo ustvariti nobenega preceđenega slučaja, ki bi ga bilo mogoče porabiti pozneje proti njim samim, ako bi se jih polotila želja, prijeti za orožje.

Liga je vsemu svetu jasno dokazala, da nima dovolj sredstev in ugleda za preprečanje vojne.

Oni Amerikanci, ki še vedno streme za tem, da bi se Združene države priključile Ligi, bodo morali slednjič uvideti, da ne zagovarjajo prave politike.

Svet Lige narodov v Ženevi je moral nekaj storiti, da že vsaj navidez ohrani svoj ugled.

Kot je že običaj v takih zadevah, je bila imenovana posebna komisija, ki naj bi posredovala med Japonsko in Kitajsko.

Izgovarjali so se, da sta poleg Kitajske pri Mandžurskem vprašanju najbolj zainteresirani Amerika in Rusija, ki pa seveda nista članici Lige. Brez Amerike in Rusije pa ni mogoče proti Japonski agresivno nastopiti.

Komisiji je bilo vsled tega naročeno, naj povabi ruske in ameriške zastopnike na posvetovanje.

Že takoj ob izbruhu vzhodnoazijskega spora so skušale zapadno-evropske velesile pridobiti ameriško vlado, da bi ostro nastopila proti Japonski.

Neka zelo nepredvidna nota ameriškega državnega tajnika je vzbudila v njih upanje, da bo nastal konflikt med Japonsko in Ameriko ter da bo seveda Amerika plačala stroške tega konflikta.

Do tega pa seveda ni prišlo.

Medtem je pa Japonska razširila meje svojega vpliva ter ustanovila v Mandžuriji vazalno državo.

Iz Mandžurije se ne bo tako zlepa umaknila, najmanj pa na zahtevo Lige narodov.

STRAŠNA NESREČA V HRASTNIKU

Hrastnik, 30. novembra.

Včeraj se je pripetila v hrastniškem rudniku Trboveljske premoškega rudnika družba strašna nesreča.

V Ojstrem, ki leži na sedlu med Hrastnikom in Trbovljami, kakih 10 minut oddaljeno od doline in pol ure hoda iz Trbovelj, se nahaja star podkop, ki je v obratu že blizu 50 let. Glavni rov tega rudnika je dolg skoro kilometer in pol. Po njem vozi okotirna janska železnica. Od glavnega rova se cepijo na levo in desno številni stranski rovi, v katerih kopljejo premog in ga spravljajo do glavnega rova, kjer ga nato vori na male vozičke, takozvane "hunte", in jih z bencinsko lokomotivo prevažajo.

Kakor običajno so se rudarji včeraj ob pol šestih zjutraj podali na delo. V tem rovu je zaposlenih 110 delavcev, ker je bil o brat v zadnji dobi znatno reduciran.

Kmalu po pol 10. se je v revirju bliskovito razširila vest, da se je v podkopu na Ojstrem pripetila strašna katastrofa.

V prvem hipu se sploh ni dalo razločiti, ker je bil ves rovu v gostem, neprodornem, s strupenimi plini pomešanem dimu. Reševalno moštvo, opremljeno s plinskimi maskami, je prodrla v rovu in in na križišču sredi rova, kjer gre do glavni odeepl od glavnega rova, našlo vse v plamenih. Že spotoma so reševalci naleteli na onesveščene rudarje, v neposredni bližini ognja pa so ležali rudarji vse križem. Reševalci so najprvo z Minomax-aparati pogasili ogenj, ki se je zelo naglo širil in bi bil, ako bi prišla pomoč le par ur pozneje, gotovo zvel ves rovu. Gorelo je že tramovje v rovu in velike zaloge premoga tak v rovu samem kar tudi onega, ki je bil naložen na 40 huntu. Ogenj je uničil tudi vse električne napeljavke, tako da je bilo v trenutku prekinjeno dovajanje svežega zraka.

V tem delu rova je bilo zaposlenih 14 rudarjev. Ko so reševalci prišli do njih, so bili že vsi onesveščeni. S posebnimi aparati, ki jih morajo imeti v vsakem rudniku, so takoj prišli z umetnim dihanjem. Pet jih je prišlo kmalu k sebi in so jih takoj spravili iz rova, devet pa jih ni kazalo več nobenega znaka življenja.

Med rešenimi je tudi strojevođa bencinske lokomotive Vinko Špajzer, ki je opisal, kako je prišlo do katastrofe. Bilo je okrog devete ure, ko je drugi pripeljal z bencinsko lokomotivo 4 huntu v jamo, da bi jih naložili s premogom. Med prevažanjem so rudarji nalagali hunte in kmalu je bil ves vlak naložen. Špajzer je stopil na lokomotivo, da bi jo spravil v pogon. Ko je prijel za vzvode, je skočila iskra iz nekoliko poškodovanega kabla. V naslednjem hipu je švignil iz motorja plamen. Špajzer, ki je imel na lokomotivi posebno pripravo za gašenje takih požarov, se je je takoj poslužil, toda ves trud je bil zaman. Videč, da na ta način ne bo mogel ugasiti plamenov, je naglo slekel svojo suknjo in jo vrgel na ogenj. Pri tem se je še hudo opek. A tudi to ni nič pomagalo.

Plamen je švignil iz motorja na rezervoar, v katerem je bilo 56 litrov bencina. V istem trenutku je že nastala eksplozija in Špajzer je komaj še utegnil skočiti z lokomotive. Pritisk ga je vrgel na tla, vendar pa je bil še toliko pribešen, da je zopet vstal bežal proti izhodu ter spotoma alarmiral rudarje v stranskih rovih in jih opozarjal na pretečo nevarnost. Z zadornimi napori je prišel do izhoda, kjer se je zgrudil onesveščen. Tam zaposleni rudarji so mu priskočili na pomoč. Zavedal se je še toliko, da je povedal, kaj se je zgodilo.

Franc Višnar, star 37 let, oče dveh otrok, je izjavil:

Zjutraj ob pol 6. sem šel na delo v podkop na Ojstrem. 50 let že kopljejo tukaj premog a celih 22 let že ni bilo v tem rovu nobene sreče. Med rudarji je vladalo prepričanje, da je ta rovu najsigurnejši in kdor je zaposlen tu, se mu ni bilo treba bati, da bi se mu kaj zgodilo. Delal sem približno kilometer daleč od voha v stranskem rovu, kjer nas je bilo zaposlenih 14 rudarjev. Kakor običajno, smo kopali premog, ko smo naenkrat zaslišali hudo detonacijo, hip nato pa je že prišel Vinko Špajzer in nam zaklical, da gori.

Sprva smo mislili, da se šali, kajti kaj takega se v tem rovu še ni nikdar zgodilo. Komaj pa se je poleg odneve Špajzerjevega vzklika, smo že začutili dim, ki nas je začel dušiti. Naglo smo pohiteli k izhodu, toda ko smo prišli do srede rova, smo videli, da je izhod zaprt. Tu je bil že ves rovu v plamenih. Proti nam se je začel valiti gost, neprodoren in dušljiv dim, ki nas je vrgel nazaj. Sprva smo poskušali prodreti skozi dim in ogenj, toda ves trud je bil zaman. Nato smo bežali v najoddaljenejši stranski rovu in se skušali tam zaščititi pred ognjem in dimom. Toda dim je prodiral vse do nas in kmalu smo uvideli, da smo izgubljeni. Ne morete si misliti, kakšni občutki so nas navdajali, ko smo gledali smrti v obraz. S tovarišem Kamenškem sva skočila na v bližini stoječ prazen huntu, ne da bi vedela, kaj prav zaprav počenjva. Potem sem se onesvestil in nič ne vem, kaj se je zgodilo dalje. Zavedel sem se v bolnici.

Na vest o strašni katastrofi so se začeli zbirati pred rovom rudarji in rudarske družine v strahu za svoje, pričakujoč nadaljnjih poročil. Pred rovom so se odigravali ginitivi prizori, ko so žene in otroci v rovu zaposlenih rudarjev sprejemale ranjence in matve, ki so jih dovažali iz jame. Šele okrog 6. zvečer je bilo ugotovljeno, da katastrofa kljub vsej svoji strahoti k sreči ni tako velika, kakor se je sprva mislilo. Kljub temu pa je šest rudarjev izgubilo življenje, tri je pa so v rudniški bolnici borili s smrtjo.

Mrtvi so: Martin Drnogg, rojen 1885, ki zapušča ženo in odrasle otroke.

Jazbinšek Ignac, rojen 1897, zapušča dva majhna otroka.

Skomšek Franc, rojen 1900, zapušča ženo in enega otroka.

Ahae Blaž, rojen 1902, doma iz Loke.

Babič Ivan, rojen 1908, sin rudarja iz Ojstrege.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vsled našo dolgoletne skušnje Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zagnjo obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedržavljanji naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljanje Vam, da boste poceni in udobno potovali.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
(FRANK SAKSER)
216 W. 18th St., New York, N. Y.

BLAZNIKOVE Pratike

za leto 1933

Kdor jo hoče imeti, naj nam piše.

Cena 20c
s poštnino vred.

"Glas Naroda"

216 West 18th Street
New York, N. Y.

Špajzer Vinko, mlajši, rojen 1913, sin strojevođe Vinka Špajzerja, ki se je rešil.

V bolnico so pripeljali rudarje Zajca, Višnarja in Kamenška. Njihovo stanje je izgledalo brezupno, vendar pa se je skrbni zdravniški negi dolgaemu prizadevanju posrečilo, da so vse tri ohranili pri življenju.

Naši v Ameriki.

Anton in Fannie Bučan, mlada clevelandška zakonska, o katerih se je zadnje čase mnogo pisalo v javnosti, sta se pomirila in želita znova začeti boljše in srečnejše življenje. Mr. in Mrs. Bučan ta se poročila pred štirimi leti. Fannie je bila prej plesalka. V mlademu zakonu so nastali nesporazumi. Končno je Fannie tožila za razpoko in zahtevala je tudi otroka za sebe. Pa tudi Bučan bi rad imel otroke. V septembru mesecu je Bučan prišel v hišo, kjer je stanovala njegova žena. Zahteval je otroka, nastal je prepri, in končno je Bučan potegnil revolver in začel streljati. Po begnil je potem, toda že drugi dan se izročil policiji. Medtem se je pa Fannie v bolnici borila med življenjem in smrtjo. Njena narava je znagala. V soboto je stal Bučan pred sodnikom Dempsey, obtožen poskušnega umora. Pa je prišla Fannie v sodno dvorano in izjavila: — Gospod sodnik, jaz še vedno ljubim Antona in

tudi on me ima rad. Spustite ga, kajti vsi ga potrebujemo.

Bučan je bil oproščen, in roko v roki je odšel mladi par iz sodne dvorane, da začne življenje znova.

Eden najbolj poznanih slovenskih trgovcev v Clevelandu, John Spech, je bil 11. decembra ubit v avtomobilski nesreči na E. 140. cesti. Okoli sedme ure zvečer je John peljal z avtomobilom svojega brata Franka, ki je bil birmanski boter otrokom Johna, proti Collinwoodu. Na 140. cesti se je avto ustavil. Očividno je bilo nekaj narobe z avtomobilom. John je priključil garazo in dočim je lastnik garaže popravil avto, je privozil po cesti drug avto z vso naglico. Popravljalec avtomobila se je v zadnjem trenutku umaknil, toda avto je zadel Johna Spech in ga na mestu ubil.

PRVI KONCERT MLADINSKEGA ZBORA

Prvikrat v zgodovini ameriških Slovencev bo nastopila tu rojena slovenska mladina s samostojnim koncertom in sicer v ponedeljek, dne 26. decembra ob 4. uri popoldne v dvorani Slovenskega Narodnega Doma v Brooklynu.

Iz 62 grl bodo orile slovenske narodne in božične pesmi. Mladina bo pela dvo- in tri-glasno ob spremljevanju klavirja pod vodstvom našega opernega in koncertnega peva A. Šubelj-a. Na sporedu je tudi skladba "Božična noč" za veliki zbor solo in klavir in kratak dramatičen prizor s petjem.

Ob zaključku programa bo prišel Miklavž, ki bo obdaril vse otroke; one, ki bodo peli in tudi tiste, ki bodo pri prireditvi navzoči. Miklavž ne bo prejel nobenega naših malčkov. Vsa ta darila je naročilo društvo "Domovina", da s tem poživimo naš stari običaj, in da napravimo mladini veselje, ter da jih vzpodbujajo k nadaljnjemu delu.

Gotovo ne bo nikogar, ki ne bi z veseljem pozdravil ta korak napredka v naši naselbini.

Zato na svidenje na Stefanov dan v Narodnem Domu.

Pripravljalni odbor.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

ZAČETEK DANES OB 1. POPOLDNE
VRATA SE ODPRO OB 12:30 POP.

NAJVEČJI FILM TEGA LETA

Vsak Jugoslovian bo ginjen v dno srca, ko bo slišal VPRVIČ v svoji priljubljeni materinšeni GOVORITI in PETI v živem ZVOČNEM FILMU krasno jugoslovansko filmsko zvezdo in veliko čustveno igralko.

RAQUEL DAVIDOVICH

(ki se je ravnokar vrnila s triumfalne turneje po Jugoslaviji, Evropi, Južni Ameriki in Hollywoodu.)

"LJUBAV I STRAST"

MOČNA, SRCE PRETRESUJOČA DRAMA JUGOSLOVANSKEGA ŽIVLJENJA V NEW YORKU
POŽRTVOVALNOST — TRPLJENJE — BORBA
MATERINSKA LJUBEZEN — KREPOST — MUKA
LJUBEZEN — VESELJE

RAQUEL DAVIDOVICH, največja zvezdica v "LJUBAV I STRAST", bo danes zvečer osebno nastopila. Eridite, da boste videli to krasno igralko.

Neprestane predstave vsak dan od 1. pop. do 11. zvečer.

VRATA SE ODPRO OB POL ENE POPOLDNE

ZMERNE CENE 25c DO PETIH ZVEČER

J. R. WHITNEY'S
72ND STREET PLAYHOUSE

350 EAST 72nd STREET NEW YORK CITY
Telephone: REgent 4-4139

KAKO SE PRIDE DO 72ND STREET PLAYHOUSE
Vsemita 2 ali 3. Ave. ulično železnico do vzh. 72. ceste. Ali 2. Ave. Elevated do postaje na 72. cesti. Ali 3. Ave. Elevated do postaje na 76. cesti. Ali Lexington Ave. Subway do postaje na 68. cesti.

POSEBNA OPOMBA: Organizacije, lože, klubi in druge skupine, ki si žele ogledati "LJUBAV I STRAST" v svojih mestih naj pišejo za pojasnila na YUGOSLAVIAN PICTURE CORP., 725. Seventh Ave., Room 903, New York.

Peter Zgaga

Madridski list "Ahor" priobčuje zanimivo zgodbo, ki se je odigrala v vasi Abejar v Spaniji.

Brezverstvo je namreč v Spaniji moderno, odkar imajo tam republiko. Zato se vsaj na jeziku prištevajo med brezverce tudi kmetje.

Prebivalci vasi Abejar so šli takole daleč, da je župan na njihovo zahtevo prepovedal duhovniku izpovedati in obhajati nekega kmeta, ki je ležal na smrtni postelji.

Kmet je umrl brez popotnice. Na zadnji poti so spremili sosedo vsi vaščani, le duhovnika niso pripustili k pogrebu.

Po pogrebu so odšli kmetje k vdovi (na Španskem ženske ne hodijo na pogrebe) in ji spregovorili, da so kot pravi brezverci pokopali njeneža moža brez duhovnika.

Zelo je bila s tem zadovoljna, zadovoljni so bili seveda tudi kmetje.

Pred odhodom se je pa župan odkril, rekoč:

— No, zdaj pa molimo očenaš za mir pokojnikove duše.

Kupujoči mešan mladi kmetci:

— Čujte, tale kura je pa zelo stara.

— Stara? Mar sem jaz stara?

Mešan: — Ne, nasprotno.

— No, vidite, a kura je še dve leti mlajša od mene.

Gospod profesor, kaj vidim, vi imate kar tri naočnike.

— Da, prve nosim na cesti, druge pri čitanju.

— In tretje?

— S tretjimi iščem prve in druge.

— Ali je tvoj znanec res dober zobozdravnik?

— Pa še kako! Vsi zobje ki mi jih je vstavil, so mi brez bolečin izpadli.

— Pa ima pes kakšen rodovnik?

— Rodovnik, draga gospa, če bi znal pes govoriti, ne bi z nama dvema spregovoril niti besedice.

Po ostri debati v francoski poslanski zbornici je bil strmoglavljen kabinet ministrskega predsednika Herriota, ki je zahteval, naj Francija plača Ameriki svoj delež vojnega dolga.

Francoski parlament je proti vsakemu plačilu, dokler ne bo zadava vojnih dolgov revidirana.

Francija pravi, da ne more poravnati dolga, dasi ima svoje zaloge natrpene z zlatom.

Amerika ne ve, kaj bi storila.

Prerokovanje, da bo Amerika plačala stroške svetovne vojne, se od dne do dne uresničuje.

V zadnjih dveh dneh sta dva kaznenca pobežnila iz Sing Singa, dva pa iz državne kaznilnice v Trentonu.

Dosedaj jih še niso dobili.

No, pa jih tudi preveč ne iščejo.

Saj se bodo radi sami vrnili, ko bodo par dni okušali v svobodi današnje mizerije.

— Uslišite me, gospa, tu klečim v prahu pred vami!

— Prepovem vam take neresničnosti! Danes zjutraj sem sama ves prah izbrisala.

Bila je že šesta ura zjutraj, ko se je filmska zvezdnica dvignila v nočnem lokalu, da odide domov. Družba je ni hotela pustiti.

— Veste, — oh dejala, — oh osmih moram biti že v filmskem ateljeju. Grem domov samo vstajati.

Po poroki se je začela pritoževati mlada ženica:

— Dokler nisva bila poročena, si me strašno rad imel, takoj po poroki si me pa začel zanemarjati. Kaj je temu vzrok?

On je nekoliko pomislil, nato pa važno odvrnil:

— Veš, pozabil sem ti povedati, da se za poročene ženske nisem nikdar posebno brigal.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO ZANEŠLJIVO IN TOČNO KAKOR VAM POKAŽE NA STOPNI SEZNAM

V JUGOSLAVIJO	V ITALIJO
Din 200 \$ 3.50	Lir 100 \$ 5.70
Din 300 \$ 5.00	Lir 200 \$ 11.20
Din 400 \$ 6.75	Lir 300 \$ 16.40
Din 500 \$ 8.25	Lir 400 \$ 21.75
Din 1000 \$ 16.25	Lir 500 \$ 26.75
Din 5000 \$ 79.00	Lir 1000 \$ 62.50

Za izplačilo vseh znakov niso izpolnjeni, bodite v dinarjih ali lirah dovolj jasno in hitro pojasni.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH	IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH
Za izplačilo \$ 5.00 morate plačati \$ 5.70	
" " " 10.00 " " \$ 10.90	
" " " 15.00 " " \$ 15.90	
" " " 20.00 " " \$ 21.00	
" " " 25.00 " " \$ 26.10	
" " " 30.00 " " \$ 31.20	

Prejemnik dobi v stasem kraju izplačilo v dolarjih. Najna nakazila izvršujemo po CABLE LETTER na vsakopisno 06.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
(FRANK SAKSER)
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Uprava "Glas Naroda"

VSAKDANJI KRUH

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

81

(Nadaljevanje)

Kadar je sedaj sedela na stolu in zadremala, ni imela več prijetnih sanj. Že po petih minutah se je stresla in se zbudila in papir je kričala: — Lačna, lačna.

Ta nesrečni tič in njegovo kričanje! Za nobeno rabo ni bil, ni da bi ga človek spekel! Da bi se ga mogli rešiti, toda nikdo ni hotel zanj ničesar dati. Perje je že skoro popolnoma izgubilo svojo barvo; vedno si je z debelim kljunom pulil peresa in proti vsakemu se je zaletel, če se mu je približal.

Režekva je bila ježna na nekaj priljubljenega ptica. — Zavij mu vrat. — Je rekla svojemu možu; — ne morem ga več videti.

Toda Mina se je potegnila zanj rekoč: — Samo pustite ga; samo vi ste ga napravili tako zlobnega.

In tako je stal v zaprašenem gajbi in s svojimi milimi očmi gledal, ko so zopet odnesli kaj pohištva. Tedaj pa je vedno kričal: — Sodrga! Lačen, lačen!

Prišla je pomlad, toda v oknu prodajalne ni bilo nobene zelenjave, nobenih kumar. Samo nekaj ovelega kropirja, ki je že pogranjal, je bilo videti. Toda niti tega niso mogli prodati. Ako je bila kaka stvar že tako preležana, da je nikdo ni hotel več kupiti, so sami pojedli.

Mina si je v krilo prišla žep, kajti ljudje niso radi videli, ako je prihajala s kosaro. In tako je vsak večer kaj prinesla s seboj, da so jedli.

Kadar je Režekova imela kaj denarja, je poslala Frido k mesarju. Nekega večera pride vsa objokana domov, kajti nek pes je prevrnil in odnesel mlado. Ravno tedaj pride domov Mina.

— Zakaj niste poslali Eli? — pravi jazno Mina. — Saj nič ne dela. Niti na malo Trudi noče paziti.

— Eli ne bo šla, — pravi mati in gladi Eline lase.

— Jutri boš šla, — pravi Mina srdito in ko ji Eli pokaže jeziček, jo udari po licu, da se ji je poznalo vseh pet prstov.

Režekova se raztogoti. Z eno roko drži Eli okoli vratu, z drugo pa maha proti Mini. Pri tem pa upije, da se trese stene. Mini čita stvari, o katerih ni ničesar vedela; vrže ji v obraz vse obdolžbe, katerih so bile krive druge dekletke že pred več leti.

Nič ne pomaga, da jo oče Režek stresne za ramo. Režekova se ni mogla zdržati in psotke ji kar vrejo iz ust.

— Potem pa gremo: jaz, Artur in otroci, — pravi konečno Mina in drzno pogleda svoji tašči v oči. — Jeziti se ne maram in tudi vam nič ne zamerim. Kaj ne, Artur?

Artur prikimajo; zdaj je vedno pritrjeval ženi. Njena odločnost mu ugaja.

— Da, bomo pa šli, — pravi mirno. — Nam se ni treba pred nikomur poniževati. Šli bomo; za nas same zasluživa dovolj.

Režekova se prestraši. Da bosta šla? Za božjo voljo, ako gresta in Mine ne bo več, kdo pa ji bo dajal denar? Samo nekaj nerazumljivega godrnja in maje za glavo.

Oče Režek široko odpre oči.

— Tudi ti hočeš iti, Mina? Vsi nas zapuščajo — vsi vsi! — žalostno povesi glavo in iz oči mu tečejo solze.

Mina se skloni k njemu, rekoč: — Ne, oče, vas ne bom zapuščala.

Tedaj pa Režek prime za njeno roko, jo boža, se nasmeje in sinu poboža po licu.

Vsi se drenjajo okoli Mine, tudi Režekova, ki se prične smejati in jo gladiti po hrbtu, kot se ne bi bilo nič zgodilo.

Celo Eli se ni več kremžila. S priljubljenim obrazom se drži svoje svakinje za roko. Njene zvite oči so videlo dovolj; vedela je dobro, kdo edini je še imel besedo pri hiši.

Poletni prah je ležal po Gubčevi ulici. Doli v kleti je bil večletni prah; prah več čim in poletij, ki se je takoj dvignil, ako je kdo le premaknil stol. Noben solnčni žarek ga ni obseval, nobena sapa ga ni odpihala.

Mož, ki je Arturju pomagal nositi pohištvo, je preklinjal, kajti venomer je moral kašljati in dihati. Oba sta bila črna v obraz in sta komaj dihala in kaj videla.

Na ulici je stal voz, v katerega je bila vprežena suha kljusa. Tudi Mina pomaga nositi. Okoli voza je bila gruča otrok, pa tudi odrasli možje in žene so postajali in stali v večji oddaljenosti ter zijali.

Režekovi, ki so stanovali v tej kleti petindvajset let, so se sedeli. Kaj takega pa se ne! Zadnje čase so že vsi pozabili Režekove, zdaj pa se vsi zopet zanimajo za nje.

Da so ljudje mogli tako prepasti! Marsikateri, ki je sedaj gledal, se je še dobro spominjal, kako je pred več leti čedni, sedaj pa sključeni Režek, gibčno skočil s kočije, ko se je pripeljal s poroke. In vsi so se vedeli, kako lepo črno poročno obleko je imela nevesta in na glavni rmen venec, ki je bil tako velik kot zadnje kolo pri vozu.

Preveč visoko so živeli — da, da, vsled tega pride vse tako!

Mina se ne briga za zijala. Fridno pomaga, nosi dviguje in v svojem možu zapoveduje: — Postavi to tukaj, to tam. — Vsa rdeča je v obraz in pomlajena.

S tako lahkim srem se še ni nikdar selila. Pred očmi ji vedno stoji lepa, nova hiša na voglu Poljanske ulice, kjer bodo sedaj stanovali. Sedaj bodo nekaj časa stanovali za poskušnjo, kajti gradbena družba jim je dala stanovanje in službo hišnega oskrbnika, ako se izkažejo, da so kos svoji nalogi, bodo mogli za vedno ostati. Sama bo že skrbela za to! Njeno srce je polno upanja. Ta služba je bila kot nalašč za Arturja. Za to je bil dovolj močan, da je nadzoroval hišo, hodil po stopnicah in hodnikih.

— Boš videla, — je rekel svoji ženi in pri tem zrastle za glavo višje, — kako bom postopal z najemniki! Strogo, pa pošteno! — Oba stara pa bosta sedela pri vohu in bosta pritiskala električni gumb za odpiranje vrat. To je že znala tudi Frida. Mina pa bo obdržala še nekaj hišnih opravil in nekaj perila. Mogoče bo tudi v hiši kako atranka hotela imeti oprano perilo.

V Mininem srečo so se zbudila upanja. Prišla so kar čez noč, kot blagodejen dež na žejno polje. Zapuščena njiva znova zeleni, že pogajanje cvetlice in hočejo cveti.

Bilo je že pred štirimi tedni, ko se je v velikih skrbih plazila ob hišah, da je prišla na dvorišče neke restavracije, kjer je v kosar nagrabila sesedene ostanke kave. Tudi druge prepadene žene z otroci so prihajale. Za krilo se ji drži Frida in joka.

— Počakaj samo, da pridemo domov, — jo tolaži. — Skuhala bom kavo.

Toda nič se ji ni mudilo, kajti groza je bilo pred temno kletjo.

Tam sedijo stari oče, z obema rokama si podpira glavo in ima uprte oči vedno na en prostor.

V kotu stoka mati in v jokom se meša zmerjanje. Sedemindvaj-

set let so stanovali tukaj, sedemindvajset let! Zdaj že drugi mesec niso mogli plačati najemnine in neusmiljena gospodinja jih je že postavila na ulico, stara copernica, gospodična Kašca, kim je kupila hišo. Berta naj bi ji bila tedaj zavila vrat in prav bi bilo! Vrženi so bili na ulico, kot potepuhi!

Tedaj pa je Artur letal okrog, kot bi si ob steno hotel razbiti glavo.

Mini se ni prav nič mudilo v klet. Sama je bila tako obupana. Žalostno pogleda Frido in ji gladi lase. Samo, da bi Frida imela kdaj boljše; oh, samo, da bi bila sita!

Vsa izgubljena je v svojem premišljevanju.

Tedaj pa se ustavi pred njo neka gospa, držeč dve deklici.

Minine oči se zjasnijo in začudeno gleda.

Gospa se nasmeje in pravi:

— No, Mina! Ali nas nič več ne poznate?

Zdaj se Mina zave. To je bila vendar gospa Malnerjeva! In to lepo, mlado dekletce!

(Konec prihodnjič.)

ZGODOVINA ROKAVICE

Rokavica, ki je danes bolj ali manj predmet spreminjanja se mod in luksuz, je splošno ustvarila potrebo po zavarovanju rok. Nosili so jo samo moški, in sicer že v grškem starem času v zaščito zoper trne na lovu in pri težkem delu. Tudi pri jedi so stari ljudje imeli naprtnike, ker so vroče jedi z roko nosili v usta.

V srednjem veku je postala rokavica del ceremonijalnega oblačila. Škofovske rokavice so imele na hrbtu zlat križ in zlato vezivo ob zapestju. Vladarske rokavice so bile iz purpurnega ali znamenega blaga in so imele seveda vdolnatega istotako mnogo zlatega veziva draguljev in biserov.

Vitezi so nosili splošno iz kovine spleteno pozneje iz jeklenih plošč izdelane rokavice, ki so se prilagale oklepu. Znotraj so bile te rokavice seveda iz finega usnja.

Ženske rokavice so prišle v modo šele v 13. stoletju, ko so začele izginjati ženska oblačila s širokimi rokavi, ki so lahko varovali roke zoper mraz, in obsežni plašči. Takrat je prišel v modo med ženskami tudi lov s sokoli in ta je zahteval usnjeno rokavico, da je bilo mogoče sokola z njegovimi ostrimi kremplji nositi. Kmalu potem se je pojavila seveda tudi elegantna, bogato okrašena damska rokavica. V 14. stoletju so dame nosile svoje rokavice že koketno — v roki namestu na roki. Seveda pa ni manjkalo tudi rokavic, ki so rabile zgolj vsakdanji rabi.

Čas in oseba se močno zrealita v rokavicah, ki so nam ohranjene iz starih časov. Pred kratkim so priredili v Amsterdamu razstavo rokavic in tam si lahko videl, da so bile Cromvellove rokavice na pr. preproste, mrke in težke kakor njegov značaj, rokavice renesančnim fiščičev so bile spet obložene z zlatom in okrasile, v baročni dobi se je spet tudi v rokavicah zrealil nje slog in duševnost. Takrat so nosili še rokavice, ki so s svojim podaljškom zakrivale ves komolec in so bile kar preobrnjene z okraske. Angleška kraljica Elizabeta je imela rokavice iz rjavca kozjega usnja in s šivi iz rdečih svilne niti. V tistem je zahtevala moda, da se morajo elegantne rokavice izdelati kar v treh deželah iz Španije naj bi bilo usnje iz Francije urez, iz Anglije pa šiv. V rokokoju so nosili na rokavicah kot originalen okras medaljone s podobami. Pletene rokavice so prišle v modo precej pozno, še pozneje nego pletene nogavice, ki so se začele širiti šele v 17. stoletju.

TEHNIKA V LETU 1932

Leta, ki se bliža svojemu koncu, je izvršilo polno vsakovrstnih tehničnih naprav, ki ne zaostajajo po ogromnosti prav nič za napravami prejšnjih let. Poleg najvišjega nebotočnika v New Yorku in na svetu sploh nam je prineslo zgradbo največje svetovne električne hidrocentrale "Dnjeprprostoja" v Rusiji. Na Angleškem so zgradili največji dinam na svetu, silovita namakalna naprava v Sukurju (Indija) se bliža svojemu koncu itd. V zadnjem času je mnogo govora o novem načrtu inženirja Tonnela, ki hoče izkoristiti vetrovno energijo za produkcijo električne sile. Dolgotrajna opazovanja so ugotovila, da vladajo v višini nad sto metrov stalni, močni zračni toki, ki jih hoče Tonnel izkoristiti s pomočjo velikih vetrnih koles za proizvodnjo električne sile. Ta kolesa bodo montirana na 300 do 400 m visokih jeklenih stolpih. Visoko-zračno energijsko polje deluje z veliko večjo enakomernostjo nego vodna energija. Kolesa bodo montirana tako, da se bodo v presilnem vetru sama postavljala poševno, tako da vetrovna moč ne bi mogla naprave uničiti.

Pri Niederfinowu na Pruskem se bliža koncu gradnja ogromne dvigalne naprave za ladje, ki bi hotele iz Hohenzollernskega prekopu v Odro ali narobe. Višinska razlika med obema vodnima cestama znaša 36 m in po starem načinu z zatvornicami je trajal prevoz ladij iz ene v druge dve uri. Z novim dvigalom bo ta procedura trajala komaj 2 minuti in bo obsegala tudi ladje, ki bodo mnogo večje nego tiste, ki jih je zmogla stara naprava. V Nemčiji zbujajo veliko pozornost tudi novi načini inženirja Korta za prevažanje vlačilnih čolnov po vodnih poteh. Vlačile čolnov ne bo več vlekel od spredaj, temveč jih bo potiskal od zadaj, pri čemer se bo njegova zmogljivost zvišala za najmanj 50 odstotkov.

ZAKLAD BAŠKIRSKEGA KNEZA V PRAGI

Neki praški odvnetnik je te dni vložil proti nekemu praškemu peku tožbo zaradi ogrožanja telesne varnosti baškirskega kneza Nagmatulijana. Pek se namreč brani vrniti knezu dragulje, žlahtne kamne, zlato in platino ter razne valute v vrednosti več milijonov.

Dogodek ima nekoliko fantastično, a verodostojno ozadje.

Knez Ivan Nagmatulijan se je kot 15-letni deček priključil češkemu legionarjem v Rusiji. Ker so se češke legije borile proti boljševikom, je ob enem z njimi tudi on zapustil Rusijo ter odpotoval na Čehoslovaško. Nastanil se je v Pragi ter je stopil pod imenom Burian v uk k pekovski mojstru. Čez nekaj časa se je vrnil v Rusijo, da bi dvignil in odnesel s seboj rodbinski zaklad, za katerega ni vedel nihče razen njega.

To se mu je posrečilo. Šel je v Rusijo in se vrnil od tam z 19 kg težkim zakladom in dragocenimi zgodovinskimi predmeti, med katerimi je bila tudi taktirka poljskega skladatelja Chopina. Vse to je srečno pretihotapil čez rusko mejo in v Rigi in v Stettinu se mu je posrečilo spraviti kos zlata v denar. Na nemko-čehoslovaški meji so mu pomagali pri hotapljenju ruski emigranti, ki je z njih pomočjo prinesel svoje zaklade v Prago.

V Pragi si je Nagmatulijan služil krur kot pekovski pomočnik. Svoj zaklad je dal shraniti pekovski mojstru pri katerem je delal. Pred kratkim pa se je hotel Nagmatulijan še enkrat vrniti v Rusijo in je tedaj zahteval od gospodarja, naj mu vrne imovino. Ob tej priliki je prišlo med pekom in knezom do ostre konfliktne, ki se je končala z nasiljem gospodarja nad pomočnikom. Pek je iz revolverjem v roki prisilil kneza, da mu je izročil vse pobornice in potrdila o zakladu, ki ga je sprejel samo v shrambo in varstvo.

Baškirkemu knezu je bilo preveč in je šel ter ogradil peka. Vrnila se je razprava, pri kateri je bil pek zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Kmalu nato pa je našel Nagmatulijan v suknji nekega železničarja vsta pekovu potrdila. Na podlagi te najdbe se bo zdaj proces obnovil in se bo stvar gotovo drugače iztekla kakor v obravnavi pred prvo instanco.

MODNI KRALJ POLINEZIJ

Tragična je usoda danes osemdeset let starega Johna Hymana, "modnega kralja Polinezije" ki je moral te dni napovedati konkurz. Hyman se je rodil prav zaprav kot Heimann v nemškem Schwarzwaldu, a ko je v nežni mladosti prišel s svojimi starši izseljenci v Avstralijo, se je, kakor oče, polanglež. Ko mu je bilo deset let, je mrzlica usmrtila očeta in mater. Ostal je sam na svetu, njegova edina dediščina je bila stara bavarska čaka. Neki zamorec mu je zanjeno ponudil kepo zlata — to je bil začetek njegovega svetovnega podjetja.

Z 18. letom je imel v Londonu že svojo luksurično pisarno, nakupoval je vseh vrst ter jih prodajal na Malajsko, v Siam, Avstralijo, Oceanijo, Južno in Zahodno Afriko. S 24. letom je imel že tolikšno imetje, da sam ni vedel, koliko ga je. Pet velikih parnikov, ki so bili njegova last, je izvažalo stare uniforme noše, pustne kostume proti tropskim obalam, kjer je vse to izginjalo v divjino, vračali pa so se naloženi s slonovino, zlatom, dragulji. Cape so se dobredno spreminjale v zlato. Dali so mu ime "modnega kralja Polinezije".

Leta 1890 je mahoma izgubil skoraj vse svoje imetje. Njegove ladje so v Buenos Airesu zašle v revolucijo, zaplenili so jih, njegove nečake so prijeli kot talce. Z ogromnimi vsotami in na intervencijo portugalskega kralja jih je rešil. Toda do svetovne vojne je šla kupčija dalje in Hyman je postal kmalu spet večkratni milijonar. Povojna gospodarska kriza je sedaj uničila tudi njega. Ni našel več dovolj divjih rodov, ki bi se zanimali za njegove stare noše

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi

z velikimi stroški. Mno

go jih je, ki so radi sla-

bih razmer tako priza-

deti, da so nas naprosili,

da jih počakamo, zato

naj pa oni, katerim je

mogoče, poravnajo na-

ročnino točno.

Uprava "G. N."

CENA

DR. KERNOVEGA ŠERILA

JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

šerilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Bivne samo

\$2.—

Naročite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street
New York City

in kroje, 50 milijonov divjakov je oblekel, zdaj bo pa moral sam beračiti...

ŽARKI PROTI VOJNI

V Brucku ob Litvi preizkušajo te dni, kakor poročajo avstrijski listi, skrivnostno vrsto žarkov, ki bodo sposobni onemogočiti vsako zračno vojno, če bodo dale res tiste rezultate, ki jih od njih pričakujejo. Letala, ki bi prišla v obseg teh žarkov, bi morala po silni pristati, kajti pod njihovim bi odpovala magnetno vžigalo na motorju in ta bi se ustavil.

Znanih je že več podobnih eksperimentov z žarki, ki so pa odpovali — ali vsaj pozneje ni bilo o njih nobene pozitivne vesti več. Pred nekoliko leti je vzbudila veliko senzacijo novica, da preizkušajo v Nemčiji vrsto žarkov, ki so sposobni ustavljati letala in automobile ter jih celo na večjo razdaljo zažgati. Pozneje se vesti o teh senzacijalnih poskusih utihnile in je bilo videti, da niso baš uspehi.

Kar se tiče sedanjih poskusov v Avstriji, držijo vse podrobnosti v tajnosti, vendar gre po vsej priliki za žarke, ki stoje med električnimi in toplotnimi, za tako zvane ultrakratke valove, ki so šele pred kratkim našli možnost, da jih lahko pošiljajo v čisto določeno smer na večje razdalje in s povečano energijo. Nikakor ne gre za tako zvane smrtno žarke, ki so vzbujali svojačasno tako veliko senzacijo, pač pa za žarke, ki še niso dobro raziskani. Poleg električnih oziroma magnetnih učinkov kažejo baje tudi kemične. Kakšni so rezultati avstrijskih poskusov, ni dobro znano, listi pa pravijo, da so zadovoljivi in vse-

21. decembra:
Champlain v Havre
Pres. Harding v Havre
Deutschland v Cherbourg22. decembra:
Dresden v Bremen23. decembra:
Olympic v Cherbourg29. decembra:
Europa v Bremen28. decembra:
New York v Cherbourg
Manhattan v Havre30. decembra:
Olympic v Cherbourg4. januarja:
Majestic v Cherbourg
Albert Ballin v Cherbourg5. januarja:
Bremen v Bremen6. januarja:
Rex v Genova7. januarja:
Lafayette v Havre11. januarja:
Leviathan v Cherbourg
Aquitania v Cherbourg
Hamburg v Cherbourg14. januarja:
Champlain v Havre
Europa v Bremen
Conte di Savoia v Genova18. januarja:
Pres. Harding v Havre
Deutschland, Cherbourg29. januarja:
Olympic v Cherbourg21. januarja:
Bremen v Bremen
Saturnia v Trst
Paris v Havre
Veendam v Boulogne sur Mer25. januarja:
Manhattan v Havre
New York v Cherbourg26. januarja:
Brenenburg v Cherbourg28. januarja:
Lafayette v Havre31. januarja:
Europa v Bremen

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre

Na Hltrem Ekspresnem Parniku

PARIS

20. JANUARJA

10. Februarja — 4. Marca

CHAMPLAIN

21. Decembra — 14. Januarja

LAFAYETTE

5. Januarja — 28. Januarja

NIZKE CENE DO VSEH DELOV

JUGOSLAVIJE

Za pojanila in potne liste vprašajte naše pooblašene agente

French Line

19 STATE STREET, NEW YORK

ITALIAN LINE

"ITALIA" — "COSULICH"

1 State Street, New York

DIREKTA SLUŽBA V TRST

na razkošnih parnikoma

VULCANIA 22. dec.

SATURNIA 21. jan.

EKSPRESNA SLUŽBA IZ NEW YORKA

DO SLOVENIJE PREKO GENOVE V

7 DNEH

R E X 6. jan.

Conte di SAVOIA 14. jan.

DRUGA ODPLUTA

Conte GRANDE 7. jan.

ROMA 11. feb.

Krašnji Prostori Izborna Kuhinja

Vprašajte lokalne agente ali to družbo.

ADVERTISE

in "GLAS NARODA"

kakov vredni nadaljnjih eksperi-

mentov. Vršijo jih tako, da puste

žarke v različnih daljavah upli-

vati na običajen letalski ali avto-

mobilski motor. Če bodo uspehi

res takšni, kakor pričakujejo, te-

daj bo vojne z letali in tanki —

konec.